L'«AVUI» DE DEMÀ. CRÒNICA D'UN DIARI MOLT ANUNCIAT

Joan-Anton Benach

El procés de gestació del diari *Avui* és la història d'una pugna singular amb l'administració central, una llarga interpel.lació catalana al paternalisme, a les contradiccions i als nous residus de l'Estat-providència que es generen i àdhuc es refermen des de la Llei de Premsa de març de 1966. Pugna singular, cal dir-ho així, perquè l'oficialitat nosttada, primer, i més endavant tota la tropa, varen anar a l'encontre de l'enemic a través del forat d'una finestreta.

La finestreta de *Información y Turismo* on s'havia de ventilar obligatòriament la paperassa reglamentària per a poder editar qualsevol periòdic, mai no va semblar una via prou suggestiva per al capital autòcton (?) que habitualment prefe-ria la ficció d'una altíssima estratègia negociadora plantejada directament al si de l'estat major de l'altra bàndol: als despatxos ministerials o als antres encatifats de reraguarda on acostumen a fabricar-se les grans operacions polítiques, és a dir, els restaurants més ben homologats de la capital. Aneu a saber la quantitat d'àcid úric que no produirà el país a causa d'aquesta tan arrelada tradició que presideix el diàleg Catalunya-Madrid. El fet és que en el període 1966-1974, quan els tecs es convocaven a l'entorn d'algun projecte periodístic adreçat a l'edició d'un producte en català, tothom sortia amb l'estómac ple, les mans buides i la consciència tranquil.la[1].

[1] D'aquesta «ficció» negociadora, de la feblesa del «bàndol català» i de les coaccions ministerials en parla Manuel Ibáñez Escofet en referir-se a «Migdia» un de tants projectes dels quals fou promotor: «Evidentment, "Migdia" no va sortir per una mesquinesa típicament catalana (...) Les mesquineses, en aquell cas justificades per les pressions de tipus polític, però mesquineses en el fons varen impedir que el diari sortís». (*Avui*, 28-IV-76).

D'això es tractava, precisament, de practicar la política de l'ajornament sistemàtic. *Información y Turismo* preferia el tràmit d'un bon *roast-beef* a l'avís de recepció d'un expedient periodístic en regla, com és perfectament lògic. La conxorxa gastronòmica es decantava devers la recaptació de docilitats bastant sòlides, a canvi de manifestacions catalanòfiles i promeses considerablement volàtils. Ben al contrari, la finastreta obligava al diàleg agre, al silenci administratiu dubtosament legal, a l'amenaça o al xantatge *tout court*, sempre poc elegant i incòmode.

A la protohistòria de l'*Avui* hi ha il.lustracions incontestables de la nosa que va representar per als ministeris de Fraga i Sánchez Bella el recurs «normal» de plantar-se al Registre d'Empreses Periodístiques amb un projecte de publicació catalana, operació altrament legitimada per la mateixa indefinició de la Llei de Premsa que, com és sabut, eludia qualsevol mesura restrictiva pel que fa a l'idioma que volguessin utilitzar els periòdics editats a l'Estat espanyol.

És útil aquest recordatori i val la pena d'enquadrar-lo a la crònica de l'etapa prèvia a l'aparició de l'*Avui*. Imaginar la història de l'*Avui* sense aquesta peripècia ens duria sens dubte a parlar d'«un altre» diari[2]. Els problemes de la seva etapa inicial, el debat i les alternatives que implícitament es plantegen a hores d'ara, fins i tot les incògnites i perspectives més versemblants que ofereix l'*Avui*, germinen a partir del moment que l'empresa promotora del projecte refusa la més mínima complicitat amb qui ha de donar el permís de publicació. Els hemeròtrafs i investigadors, anirien —i aniran— venuts, si, per tant, no poguessin tenir accés a les vicissituds derivades d'aquesta circumstància. Voler comprendre l'*Avui* i deixar-se enlluernar per l'«esdeveniment històric» que es produeix el 23 d'abril de 1976 amb el primer número del diari —després de 37 anys d'absència d'una premsa diària catalana— suposaria una complicació interpretativa extraordinària i, a la vegada, una enorme simplificació. Bé que esquemàtica i incompleta, una referència als prolegòmens del periòdic, sembla doncs imprescindible, encara que serveixi només per a assenyalar unes dades substancials.

CRÒNICA D'UN PELEGRINATGE TENAÇ

Cal recordar, en primer lloc, la celeritat amb què es vol aprofitar l'escletxa que obre la llei Fraga de 1966. El fet que immediatament es constitueixi Premsa Catalana, S.A.[3] i tot seguit s'inscrigui al Registre Mercantil, reflecteix la voluntat d'assolir aquell grau de normalitat que els més temibles paranys d'una normati-

2 La hipotètica autorització a l'«Avui»-setmanari, antecedent del diari, no hauria dut a la campanya de «compteparticips» que ha marcat profundament tota la història de l'*Avui*.

3 El Consell de la societat era presidit per Joaquim Maluquer Sostres i entre els vocals hi havia Jordi Maluquer Bonet cosi de l'anterior i actual director de l'*Avui*, Julià Mumbrú, F. Ubach Miravitlles i M. Carme Almeda, muller de Josep Espar. La inscripció al R.M. es de 15 de febrer del 1967.

va «liberal» no contradiuen pel que fa a la possibilitat de fabricar el periòdic que sigui, en la llengua que sigui. La norma aparenta fixar-se molt més en el fabricant que no pas en el producte.

La primera gestió de la nova societat és la d'acudir al Registre d'Empreses Periodístiques per aconseguir l'edició de «L'Observador». Es tractava —o s'hauria tractat— d'un setmanari d'informació general. Però el titular de la capçalera és l'editor Josep Vergés i d'aquest nom el ministeri se n'haurà de servir per degollar el projecte sense gaires compliments. N'hi ha prou amb pronosticar un inquietant repertori de desventures per al setmanari *Destino*[4], de les quals se n'excloïa la seva desaparició, per tal que la capçalera retorni al calaix de l'editor, i de «L'Observador» només en quedin les maquetes, definitavament congelada la temptativa.

Premsa Catalana, S.A. torna a la càrrega i després de registrar la capçalera de l'«Avui» presenta el projecte d'editar un setmanari amb aquest títol. És un segon intent que no compta, per si de cas, en cap dialogant susceptible de rebre suggeriments dissuasius. Heus ací, però, un nou fracàs: la manera d'ajornar la legalització de l'«Avui»-setmanari és la de procurar que hi hagi sempre algun document o altre per a complimentar, que les argúcies de la burocràcia són, en aquest i en molts altres sentits, infinites.

A cops de pòlissa i de certificat, la batalla no sembla doncs que es pugui guanyar en un termini raonable, de manera que patal.lelament es constitueix la societat Catalana de Publicacions amb l'objectiu d'editar el setmanari «Temps». L'estratègia ara es modifica i a l'hora de demanar el registre de la societat i la publicació, al capdavant de la nova empresa hom hi col.loca un sanedrí respectable: Riera Sala, Ribera Rovira, Riba Ortínez, entre d'altres[5]. Es tracta de marcar distàncies amb els joves de l'«Avui». També s'hi vincula Jordi Maluquer, un home de primera hora a Premsa Catalana, S.A., que fa d'enllaç entre els dos projectes i a qui es delega la missió de seguir-ne el procés administratiu. Ben entès: ambdues publicacions eren excloents i la viabilitat de l'una hauria suposat l'enterrament de l'altra.

Sota el regnat estantís i amorf de Sánchez Bella, iniciat a l'octubre del 1969, el ministeri tractarà de mantenir les tàctiques dilatòries —més que no pas les agressivament dissuasives— pel que fa als projectes periodístics que presenta la perifèria. El «Temps», malgrat els noms susceptibles de garantir la bondat intrínseca del producte, no va prosperar. Probablement, Fraga s'hautia endut els notables a sopar. Sánchez Bella, de l'escola vaticana, és un devot dels silencis del poder, de l'admonició recargolada feta a hores d'oficina i, a més, li agrada sopar sol. Alguns experts asseguren que Sánchez Bella és un producte típic de la crisi

4 Era l'època en què *Destino* tirava 50.000 exemplars i havia col.lisionat reiteradament amb el famós article 2on. de la Llei de Premsa.

5 El projecte es vinculava al Banc Industrial de Catalunya i al «secor cotoner» lligat a *El Correo Catalán*.

ineluctable del franquisme. Fos com fos, autoritzar una publicació periòdica catalana no entrava a les previsions del senyor ministre.

A cavall dels anys 1972-73, els qui pensaven que el nonat setmanari «Avui» hauria estat el primer pas per arribar a la publicació d'un diari, decideixen actuar directament sobre aquest objectiu i fer-ne el centre d'una campanya de sensibilització popular. Aquesta vegada l'operació no s'orienta cap al fet que mitja dotzena d'homes de seny vagin a trucar la porta de l'Administració. Aquesta vegada es pretén que qui s'acosti a la finestreta del ministeri dugui al darrera uns quants milers de ciutadans. S'introdueixen canvis a Premsa Catalana, S.A., societat que presidirà Ramon Fuster Rabes[6] i hom estudia l'estratagema que cal seguir en el sufragi d'adhesions i de diners. La nostra presa de la Bastilla es posa en marxa.

La captació de comptepartícips, —primer, oferint títols de 10.000 pessetes i en una segona i tercera fase, de 1.000— a la vegada que haurà de constituir per sempre més una denúncia a l'apatia del capital local per a crear empreses periodístiques serioses, tindrà una dimensió sociològica i política estrictament excepcional. L'*Avui* naixerà com un producte empresarial eminentment atípic, amb tots els condicionaments, positius i negatius, que la fórmula escollida havia d'atorgar al diari des del primer número fins ara mateix.

L'expedient al REP es va presentar el juny de 1975 i la inscripció oficial es produí el 15 de gener de 1976. El primer número de l'*Avui* sortia de la rotativa a la 1,20 h. de la matinada del 23 d'abril, dia de Sant Jordi.

REALITATS I QUIMERES DE LA CATALUNYA TESTICULAR

Per collons, ho hem aconseguit per collons!

Josep Espar Ticó, en aquella data Conseller Delegat de Promoció de l'*Avui*, brandava a la porta de l'impremta el primer exemplar del periòdic, llançant el crit de victòria a una concurrència nodrida i exultant.

En un altre moment, tothom ha volgut fugir de les opacitats de la reforma política aprofitant pretextos per a una eufòria que fins al 1977 acostumava a expressar-se d'una manera descontextualitzada, purament biològica, eminentment glandular. Cap retret, doncs, podia fer-se al Camille Desmoulins de la cultura catalana, capitost d'aquella i de tantes altres campanyes d'incitació popular a afluixar la mosca[7]. Senzillament: el senyor Espar es permetia la llicència d'oblidar que cinc mesos enrera havia mort a Versailles.

6 Ramon Fuster era un nacionalista independent de molt prestigi, dels cercles de Virtèlia. El vicepresident, Enric Cirici, durant molts anys lligat a Edigsa. Entre els nous vocals hi ha Josep Amorós i per primera vegada Espar Ticó. La Junta que elegeix el nou consell se celebra el 12 de maig de 1973. Premsa Catalana, S.A. l'havien constituït 11 socis amb 100.000 pessetes en accions cadascun.

7 Espar Ticó ha estat un promotor important en el camp de l'edició de publicacions infantils, de la «nova cançó», de la indústria discogràfica autòctona, del Congrès de Cultura Catalana, entre mol-

Una mínima perspectiva projectada damunt la història més recent obliga a creure que sense la desaparició de Franco la inscripció oficial del diari *Avui* no s'hauria produït. El permís arribava com una de les proves «inevitables» que exigia la credibilitat de la reforma tot just encetada, la qual cosa no vol dir, evidentment, que calgui minimitzar la potència testicular vernacle. Aquesta, en tot cas, restava sana i salva, no tant en funció d'una concessió «atorgada» com per la llarga reivindicació d'una premsa catalana que no existia i en la qual s'havien compromès moltes persones i molts esforços; per la tenacitat dels qui s'havien lliurat a la captació de comptepartícips al llarg de gairebé tres anys; per la constància d'uns promotors que es barallaren amb l'aparell administratiu del general, amb independència dels progressos que cada dia pogués fer la gerontologia... Tanmateix, allò que calia recordar el 23 d'abril de 1976 era l'empresa iniciada nou anys abans en una línia que va defugir qualsevol pacte susceptible d'hipotecar la independència del futur periòdic.

Del primer número de l'*Avui* se'n varen publicar 123.066 exemplars i no n'hi hagué per a tothom: 200.000 exemplars —es calculava— també s'haurien exhaurit[8]. L'equívoc que hi ha en el tiratge de tot primer número s'expressava aquí de manera contundent, però no hi havia cap mena de dubte que, al marge de tafaners i col.leccionistes, el diari s'inseria sobre una expectativa real i important de mercat. Les previsions inicials dels editors parlaven de situar la difusió a un sostre de 80.000 exemplars, amb la qual cosa l'*Avui* hauria estat el segon diari de Catalunya amb una influència decisiva, una estabilitat potent i una tendència constant a l'alça de les vendes, estimacions que, evidentment, no es varen complir.

La incapacitat per aturar la «primera caiguda» de tiratge, molt abans de l'avenç dels 40.000 exemplars[9], per tal de resituar-lo sense massa esforç al sostre previst —corba habitual estipulada al programa econòmic de tota nova empresa periodística—, caldria imputar-la segurament a raons múltiples, l'última de les quals tal vegada fóra el producte mateix. En aquest sentit totes les especulacions esdevenen vàlides, però cap d'elles no pot amagar els dèficits reals d'una estructura administrativa que va tardar molt a funcionar amb una eficàcia mínima; d'un consell d'administració massa profà en la matèria; d'una distribució literalment caòtica... No ja un control de vendes adequat, que fins fa pocs mesos no ha estat possible d'assolir efectivament, és el que es reclamava des d'algun sector

tes altres iniciatives culturals. A la tardor del 1981 se li va retre un homenatge públic que enregistrà un extraordinari nombre d'adhesions. Milita a Convergència Democràtica.

8 El 25-IV-76 hom anuncia una reedició d'aquest primer exemplar el qual s'utilitza com a instrument de promoció: tots els qui es facin subscriptors fins al 30 de maig el rebran gratuïtament.

9 Amb oscil.lacions poc significatives, la caiguda del tiratge continuarà fins al desembre del 1979. La manca d'una bona distribució i d'un estricte control de les devolucions fa que en aquest punt les dades de què es disposa siguin divergents. Entre venda i subscripcions la difusió més baixa de l'*Avui* se situarà entre els 26.000 i els 32.000 exemplars a la data esmentada.

de l'empresa i per la mateixa redacció. Les llacunes anaven més enllà: el fet que molts subscriptors de comarques rebessin el periòdic puntualment esdevenia una proesa o ben sovint, una casualitat.

Al capdevall d'una operació de reconquesta periodística remarcable, havien d'emergir les quimeres del voluntarisme, inevitables quan els problemes s'enfoquen testicularment. Val a dir, a més, que l'*Avui* necessitava atendre un compromís militant —a hores d'ara irrenunciable— amb l'àrea dels Països Catalans presents a les pàgines del diari *i*, a la vegada, demarcació territorial a la qual calia subministrar el producte. Atès que en aquests moments València consumeix al voltant de 600 exemplars i les Illes aproximadament uns 500, no es pot dir que els plans inicials en aquest punt fossin un prodigi de marketing intel.ligent.

Coincidents amb la greu crisi general del sector premsa, la decepció que provoquen les matineres crisis de l'*Avui*, agreujades pel problema clau —menystingut amb excessiva lleugeresa— de la inhabituada lectura de periòdics en català, va fer que significatius sectors de la població identifiquessin l'*Avui* amb la imatge pròxima a la del nen que ha de ser beneït a perpetuïtat.

Contra aquesta imatge, precisament, i davant la displicència amb què ha estat contemplat per grups professionals, intel.lectuals i polítics, el diari reacciona amb una lluita difícil que comença a produir reaultats concrets a partir de 1980.

EL DIARI-INSTITUCIÓ

La campanya iniciada el 1973 i amb la qual s'intentava propugnar la idea d'«un diari de tots» va suposar vincular al projecte de l'*Avui* 34.288 comptepartícips[10]. Cap d'ells podia no subscriure un nombre de participacions el valor de les quals fos superior a les 100.000 pessetes.

Aquesta mesura cautelar destinada a evitar el control massa descarat de famílies ideològiques i financeres concretes, accentuava el caràcter d'empresa col.lectiva que oferia l'original aventura periodística. Tanmateix, mentre s'estenia la campanya, es varen produir accions adreçades a reafirmar davant l'opinió pública la condició ecumènica del futur *Avui* com, per exemple, la creació d'un fons d'art que havia de servir de garantia patrimonial de la societat[11].

«Un diari de tots» podia, però, significar el mateix que «un diari de ningú», acepció obviament i absolutament heterodoxa des de la més rudimentària òptica empresarial. Per exemple: els problemes d'administració i distribució del periòdic; el grau de tensió que ocasionalment han assolit les relacions entre la redacció

10 Entre el capital fundacional i els comptes de participació, l'*Avui* comptava amb una inversió inicial de 90.000.000 de pessetes.

11 El fons consta de més de 300 obres amb un valor estimatiu de més de 30.000.000 de ptes.

i el consell d'administració[12]; l'escassa maniobrabilitat financera i, en conseqüència, la debilitat a l'hora de presentar exigències de tracte més favorable a la societat impressora del diari[13]... han estat alguns dels aspectes de la manca d'autonomia i decissió que ha pogut patir aquest «diari de ningú». En reclamar-se però, pel seu origen, «diari de tots», l'*Avui* s'ha anat dibuixant, amb tots els accidents que es vulgui, com un diari-institució. Això fa que, d'una o altra manera, tots els sectors de la població catalana amb consciència nacional s'hi hagin pogut sentir implicats; això fa, també, que en els moments més crítics, la seva eventual desaparició hagi estat contemplada com una autèntica catàstrofe. El diari-institució permet que en un moment donat «sigui lògic» que el president Tarradellas hagi d'intercedir per ell i aconseguir els recursos necessaris per a salvar-lo de les cordes[14]. Per exemple.

Des del 1976, el diari ha conegut al llarg de tres anys i mig la navegació vacil.lant derivada de la seva mateixa condició atípica. Esdevé, per tant, essencial, el pas que es dóna al desembre de 1979 en definir-se la línia ideològica de l'*Avui*, la qual, si bé no pot evitar tots els riscs de l'ambigüitat, liquida d'un cop les mirífiques apel.lacions ecumèniques que algú tal vegada hauria volgut perpetuar, anem a dir, candorosament. Aquesta definició s'expressa així:

> El diari *Avui*, conscient que ha estat i és una eina per al redreçament nacional de Catalunya i que, per ara, és l'únic diari en català d'abast general, ha de donar veu a totes les posicions que entrin dins les coordenades catalanes i democràtiques.
>
> Per tal d'obtenir un producte coherent, com desitgem, en informació, el diari ha de ser factual i en opinió objectiu, des de l'òptica catalana i democràti-

12 Un moment d'aquesta tensió és el de la sortida del director Josep Faulí i la substitució per Jordi Maluquer, al maig de 1977. Faulí ha explicat a ANÀLISI la raó principal per la qual Premsa Catalana, S.A. va rescindir el seu contracte: «L'empresa era una empresa d'aficionats i jo no podia admetre de cap manera que es fiqués en qüestions professionals, com constantment es pretenia. No hi entenien res». Un altre moment crític es produeix quan Josep M. Cadena deixa el diari, en aquest cas, sobretot, per una incompatibilitat de criteris amb el director Maluquer. Cadena, periodista de dilatada trajectòria democràtica, havia actuat de «precursor» de Faulí, en figurar com a futur director a l'expedient presentat al ministeri al juny del 1975. Era una argúcia pactada a fi d'amagar el nom de Faulí, massa mal vist pel règim. Al moment d'atorgar-se el permís d'edició va fer-se la substitució de noms i Cadena va ocupar el càrrec de sotsdirector, com era previst, fins el desembre de 1979.

13 L'*Avui* ha estat imprès fins al febrer de 1981 als tallers de *El Noticiero Universal*. Els problemes es varen agreujar quan els mateixos tallers imprimeixen *El periódico* i l'*Avui* passa a ser el client pobre d'Editorial Mencheta, S.A.

14 Al 1978, en un moment en que l'*Avui* té un deute amb Editorial Mencheta, S.A. de 30.000.000 de pessetes —i fins s'arriba a parlar d'executar el fons d'art- -, Tarradellas aconsegueix un ajornament del compromís econòmic a canvi que la Caixa d'Estalvis de Catalunya atorgui a l'empresa creditora un crèdit per l'esmentada quantitat. El crèdit ve avalat per Porcioles, l'home fort d'Editorial Mencheta. Quan el mallorquí Josep Melià és a la Moncloa, al costat de Suárez, l'*Avui*, en un altre moment difícil, rep una subvensió de 10.000.000 de pessetes, curiosament la mateixa quantitat que es concedeix al *Mallorca Daily Butlletin*.

> ca. Salvant el pes substancial dels fets que són notícia, procurarà tenir en compte les proporcions electorals expressades pel poble de Catalunya i les dades fiables —quan es puguin tenir— sobre la composició sociològica del seu públic lector actual i potencial. El diari *Avui*, conscient del seu paper en l'aprenentatge del català, vetllarà perquè el seu llenguatge respecti els diversos nivells a què correspon el contingut i sigui prou planer per no allunyar lectors i prou acurat per anar enriquint el llenguatge actual[15].

És important remarcar la responsabilitat que assumeix l'*Avui* en tant que «per ara és l'únic diari català d'abast general», responsabilitat de la qual no sembla que en un futur pròxim pugui dimitir. Dues preguntes, però: ¿significa el «per ara» relacionat amb la conseqüència de «donar veu a totes les posicions», que si s'editen altres diaris en català l'*Avui* projecta abandonar el seu caràcter obert, la seva entitat quasi institucional? ¿Suposa l'eventualitat d'una competència, que des d'ara «ja» s'ha renunciat a bastir un diari veritablement independent per al futur?

EL DEMÀ INCERT

La pèrdua de tota influència real a l'*Avui* dels antics comptepartícips i la facilitat relativa amb què es cobreixen les ampliacions de capital —fins aconseguir els 180.000.000 amb la campanya «Avui 2.000»[16] apunta, sense que calgui recórrer a cap minuciosa anàlisi de l'accionariat, a una progressiva preponderància del sector obertament hegemònic al consell d'administració, és a dir, al grup de Convergència Democràtica de Catalunya[17]. Sortosament per a la solvència del diari, la declaració ideològica apuntada va fer-se pocs mesos abans de les eleccions al Parlament de Catalunya, quan ningú no preveia el triomf esclatant de C.D.C. i més aviat els pronòstics anaven, considerant els precedents, cap a una victòria socialista.

La dada, certament, no és gens anecdòtica. D'altra banda, amb el producte al davant, cal pensar que els escarafalls que fan alguns sectors de l'esquerra, la seva hipercrítica respecte a l'*Avui*, probablement no sigui sempre del tot correcta —atès, entre altres raons, el component empresarial dels diaris que tenen alguna

15 Al setembre de 1979, l'*Avui* rep el Premi Ciutat de Barcelona destinat a mitjans de comunicació «per la seva labor al servei de la normalització de la cultura catalana».

16 A l'agost del 1977, s'anuncia la primera ampliació, que és de 30 milions en accions de 20.000 ptes. Els comptepartícips hi poden concórrer, adquirint una acció per cada 5 compteparticipacions de 1.000 ptes. Dels 34.288 comptepartícips, només hi concorren 1.990. Cada nou accionista pot adquirir com a màxim 50 títols. Al 1979 l'ampliació es fa per un capital de 90.120.000 ptes. xifra que ha estat duplicada amb la «Campanya Avui 2.000». A finals del 1981 s'aprova una altra ampliació, per arribar a un capital de 360.000.000. Actualment el número d'accionistes es de 13.000, aproximadament.

17 Bofarull, un home del PSC (PSC-PSOE) de Valls, que fou nomenat temps enrera vocal del consell, va renunciar al càrrec després de participar a la primera reunió.

incidència política a Catalunya. És evident que l'*Avui* s'esforça per servir amb escrupolositat la seva vocació originària de diari plural i no partidista, desmentida en tot cas molt excepcionalment[18]. Es distingeix també l'*Avui* per oferir la informació més completa sobre les actuacions de la Generalitat —la provisional i l'actual— i, en algun aspecte com és la ressenya de traspassos de serveis i la seva negociació, subministra un material periodístic bàsic per a futurs usuaris d'hemeroteca.

El diari es mostra especialment sensible a tota l'amplia temàtica relacionada de lluny o de prop amb la cultura catalana. És capdavanter en el tractament de problemes dels Països Catalans, no pas des d'una òptica de mercat, sinó buscant que es comprengui des de Catalunya aquesta realitat; cap crònica, per exemple, com la d'Amadeu Fabregat per estar assabentats de l'envitricollament valencià. L'*Avui*, a la fi, respecta taxativament el joc de la polèmica i la seva tercera pàgina és una tribuna efectivament oberta; el periòdic ha optat per l'avorriment d'algunes disputes que s'hi ventilen abans de caure en el pecat de la gasiveria.

Les llacunes quan no són, també, evidents, s'han convertit en *vox populi*: manca de corresponsalies, redacció congelada que obliga a abusar del material d'agència i a prescindir del gran reportatge, editorials refinadament prudents i, per tant, de dubtosa influència, nòmines diverses de col.laboradors: els qui cobren poc, els qui cobren menys i els qui no cobren... Sigui com sigui, un balanç entre els «pros» i els «contres» sens dubte ens donaria per l'*Avui*-producte, el disseny no pas d'un diari potent, però sí d'un diari seriós que s'ocupa visiblement de guanyar-se la credibilitat del lector.

Al costat d'això, el canvi d'imatge que es realitza al febrer de 1981[19]; els lleugers però constants increments dels índex de difusió[20]; el paper que la redacció ha començat a jugar al centre de decisions del periòdic[21]... són factors que poden contribuir a consolidar aquesta credibilitat.

Mentrestant, a l'altra cara de l'esperança hi caben totes les temences del món. Resoldre la incompatibilitat de fet que suposa mantenir a la presidència del Consell d'Administració d'un diari que entronitza la línia democràtica i plural

18 Ha estat fortament criticat, per exemple, el tractament informatiu a l'entorn del contenciós Heribert Barrera-Joan Raventós, amb motiu del famós dinar a Lleida del líder socialista català i d'altres polítics de l'oposició amb el general Armada.

19 Sota la direcció de Maluquer, un dels encerts més notables de l'*Avui* ha estat el nou disseny del periòdic, estudiat per la redacció i materialitzat per l'equip Saura-Torrente. El canvi va coincidir amb el trasllat a la impremta de *El Correo Catalán*, a l'edifici del qual hom hi traslladà també les oficines d'administració i la redacció.

20 El control de l'OJD d'octubre del 1981 assenyala una mitjana de difusió de 37.800 exemplars. Els subscriptors ultrepassen a hores d'ara els 20.000 i el tiratge actual és de 48.700 ex.

21 A més de Jordi Maluquer, al consell hi ha actualment 3 membres de la redacció: Albert Abril, Mercè Ibarz i Joan Randé en qualitat de vocals. D'altres vocals són Jordi Espona, Josep Manyé, Joan Masramon, Josep M. Rosanas, Francesc Rubiol, Joan Saqués, Ferran Solé i Lluís Virgili. El secretari i conseller delegat és Jaume Vilalta i el president Antoni Subirà.

que s'ha vist, a un diputat del partit del govern de Catalunya[22], faria guanyar serietat i clientela a l'*Avui*, i, de passada, evitaria algunes úlceres duodenals. No és pas aquest, però, el problema més inquietant. Els problemes més inquietants de l'*Avui* no pertanyen al present estricte. Els problemes són del demà ja que les previsions financeres indiquen que aquest demà existeix, —malgrat les importants pèrdues econòmiques actuals— almenys fins al 1984, any d'eleccions a Catalunya.

La qüestió està a saber si es poden acomplir unes operacions democratitzadores que ens pertoca no considerar massa idíl.liques: avançar en el projecte d'un «estatut de la redacció» que ja s'ha començat a estudiar[23] per tal d'arribar a un model de gestió periodística cada vegada més participativa i independent, i, a la vegada, aconseguir l'ampliació de l'espectre ideològic i polític dels òrgans de decisió de l'empresa, apropant l'*Avui* a una fórmula que se situaria —amb perdó— entre *Le Monde* i *El País*. Ni societat de redactors estricta, per una banda, ni capital monolític per l'altra.

O bé es busca una sortida d'aquesta naturalesa, o tard o d'hora es produirà la liquidació del «diari de tots» en formalizar-se obertament, a través de la Fundació Catalana de la Comunicació[24], la privatització de l'antic diari-institució, de fet ja iniciada. Amb números a la mà, potser les coses d'ara «ja» són més senzilles. En aquest sentit, algú, solemnial, ha recordat allò que un bon dia digué aquell bisbe: «L'*Avui* serà convergent o no serà».

Barcelona, febrer 1982

22 Antoni Subirà i Claus de C.D.C., elegit diputat a les legislatives de març del 1980. No és la seva militància allò que origina una incompatibilitat objectiva amb el càrrec sinó la seva condició de parlamentari.

23 A ran de la crisi de maig del 1977, la redacció inicia un primer debat intern sobre el periòdic. El segon es produeix al desembre del 1979 —coincidint també amb una altra crisi i en una conseqüent ampliació de capital— i abans de l'estiu del 1981 es constitueix la comissió que ha d'elaborar aquest avantprojecte d'estatut. La creació d'aquest comitè de redacció venia contemplada en el conveni col.lectiu de 1.980.

24 El Patronat de la Fundació l'integren Agustí Montal (President), Joan Martí i Mercadal (Vice-President) i Amadeu Bagués (+), Àngels Vallvé, Jaume Casademont, Josep Espar, Francesc Font, Joaquim Ramis, Xavier Ribó, Antoni Serra i Ramoneda, Antoni Subirà, Josep M. Puig Salellas, Santiago Solsona i Roser Fígols (Vocals). El Diari Oficial de la Generalitat de 20-1-82 publica l'«ordre», de 23-XII-81 «per la qual es reconeix, classifica i inscriu» la nova fundació.